

Qualitat lingüística i ensenyament

Montserrat Sendra i Rovira (CUSC-UB)

Índex

1. Introducció
2. Els objectius de competència lingüística del model lingüístic escolar català
3. Dades sobre coneixements lingüístics
4. La formació de docents
5. Docents en exercici
6. Conclusions

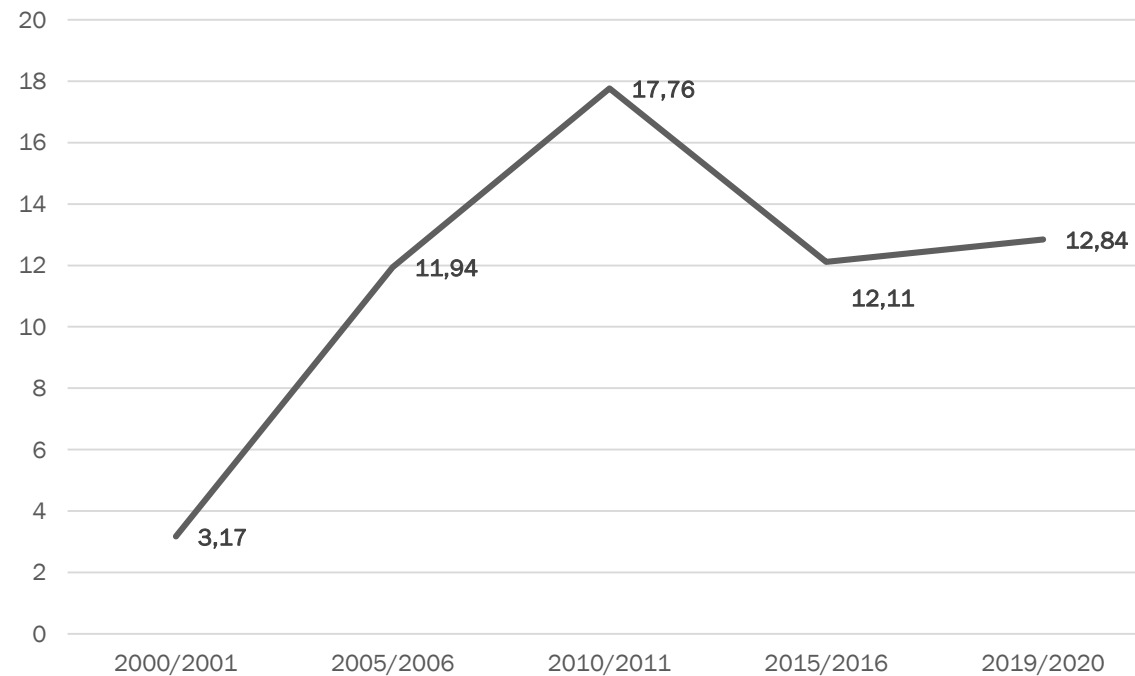
1. Introducció

1. Introducció

- Tema recurrent en els debats educatius, polítics i mediàtics del país
- Un sistema educatiu en transformació:
 - Canvi en la composició demolingüística de les aules
 - Introducció de les noves tecnologies
 - Canvis en el contrapès sociolingüístic entre l'escola i l'entorn
 - Món audiovisual amb cada vegada més pes en la vida dels joves: televisió, plataformes, mòbils, xarxes socials, videojocs, domòtica intel·ligent
 - Sentències sobre el model lingüístic educatiu

1. Introducció

Font: elaboració pròpia a partir de Departament d'Educació (2021)

Renovació pedagògica anys 80

- Metodologies d'immersió lingüística
- Model: Quebec (Canadà)
- Corpus teòric d'investigacions en llengües minoritzades
- Les metodologies es podien aplicar pràcticament sense cap transformació

Renovació pedagògica actual

- Diversitat de metodologies
- Models: Finlàndia, Suècia
- Aplicació d'unes metodologies pensades per a llengües dominants a una situació amb una llengua no dominant
- Oblit del factor lingüístic
- Necessitat d'incorporar la minorització lingüística com a factor que demanda modificacions en la pràctica docent (Cenoz i Gorter, 2017)

1. Introducció: la competència ling.

Definició: ha anat variant al llarg del temps. Més concreció i complexitat.

Història:

- Lado (1961): estructuralisme, 4 habilitats i 4 aspectes lingüístics
- Chomsky (1965): competència lingüística
- Hymes (1972): competència comunicativa
- Canale i Swain (1980): comp. gramatical, socioling. i estratègica
- Cummins (1980): *basic interpersonal and communicative skills* (BICS) i *cognitive academic language proficiency* (CALP)
- Bachman i Palmer (1996): model comunicatiu, competència estratègica
- Hulstijn (2011): competència central i competència perifèrica, cognició lingüística bàsica vs. cognició lingüística alta

Habilitats – competència / Competència - actuació (Dabrowska, 2012): ja que no podem mesurar la competència directament, les nostres úniques evidències provenen de l'anàlisi de l'actuació.

1. Introducció: l'avaluació de la CL

Dades declarades

- Autoavaluació
- Subjectivitat

Dades observades

- Més vàlidesa interna i externa
- Inversió de temps que suposa entrevistar individualment els informants.
- Necessitat de formar els avaluadors.
- Definir les habilitats que s'avaluen.
- Establir uns criteris adequats per mesurar-los.

2. Objectius del sistema de conjunció

- Garantir un alt nivell de català i castellà al final de l'educació secundària obligatòria
- Marc legal:
 - Llei de Normalització Lingüística (1998):
 - Article 21: 3. L'ensenyament del català i del castellà ha de tenir garantida una presència adequada en els plans d'estudi, de manera que tots els infants, qualsevol que sigui llur llengua habitual en iniciar l'ensenyament, **han de poder utilitzar normalment i correctament** les dues llengües oficials al final de l'educació obligatòria. 6. Hom no pot expedir el títol de graduat en educació secundària a cap alumne que **no acrediti que té els coneixements orals i escrits de català i de castellà propis d'aquesta etapa.**

2. Objectius del sistema de conjunció

- Llei d'Educació de Catalunya (2009):
 - Article 10: Els currículums han de garantir **el ple domini** de les llengües oficials catalana i castellana en finalitzar l'ensenyament obligatori, d'acord amb el Marc europeu comú de referència per a l'aprenentatge, l'ensenyament i l'avaluació de les llengües.
- Estatut (2010):
 - Article 35.2: També tenen el dret i el deure de **conèixer amb suficiència oral i escrita el català i el castellà** en finalitzar l'ensenyament obligatori, sigui quina sigui llur llengua habitual en incorporar-se a l'ensenyament.

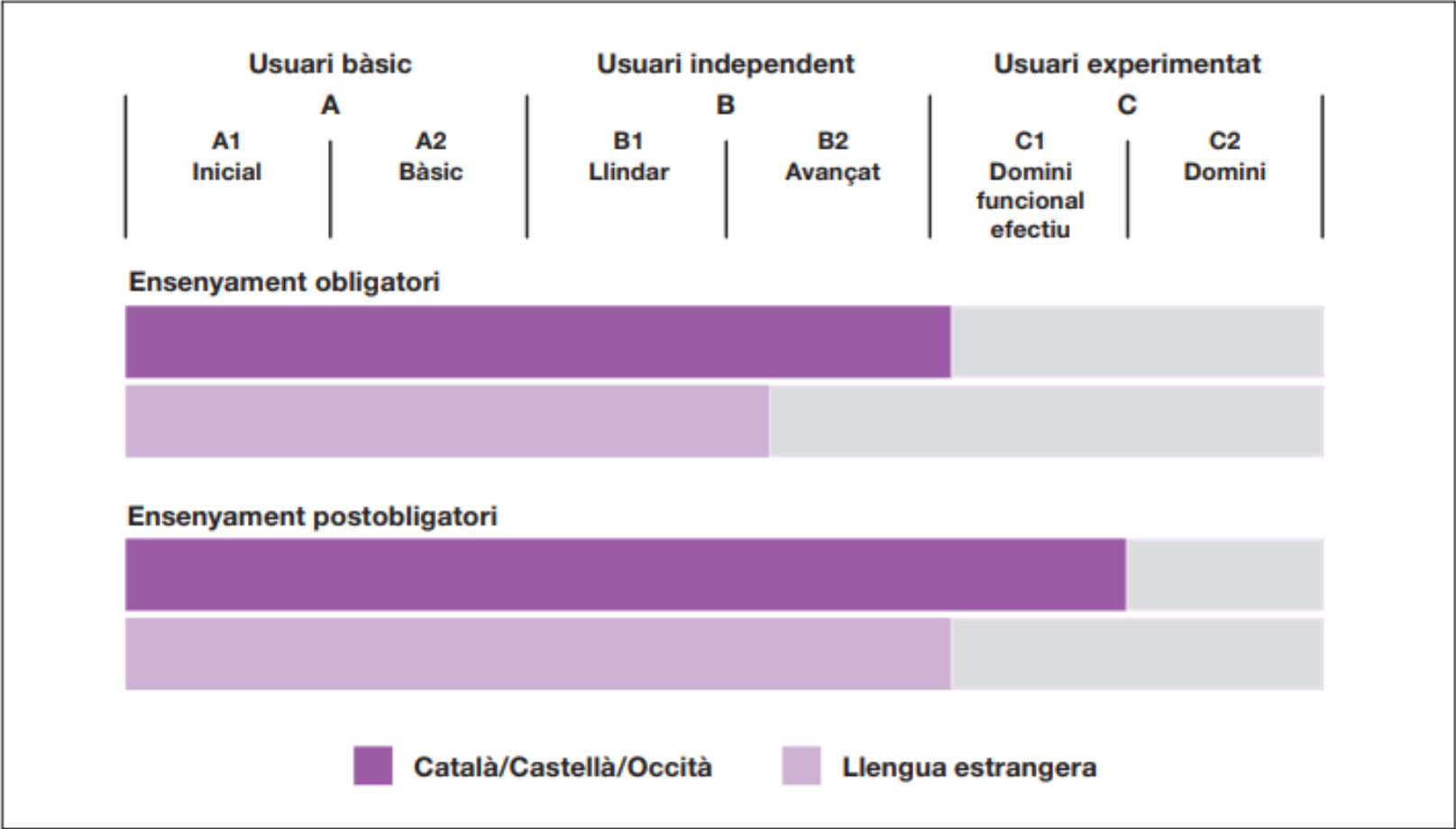
2. Objectius

- Nou model lingüístic escolar (Departament d'Ensenyament, 2018)
- Model plurilingüe i intercultural
- Concepció actualitzada de la competència plurilingüe
- Metodologies d'ensenyament de llengües (TIL, TILC)
- Català llengua vehicular principal
- Aprofitar els espais informals i no formals
- Autonomia de centres, projectes lingüístics

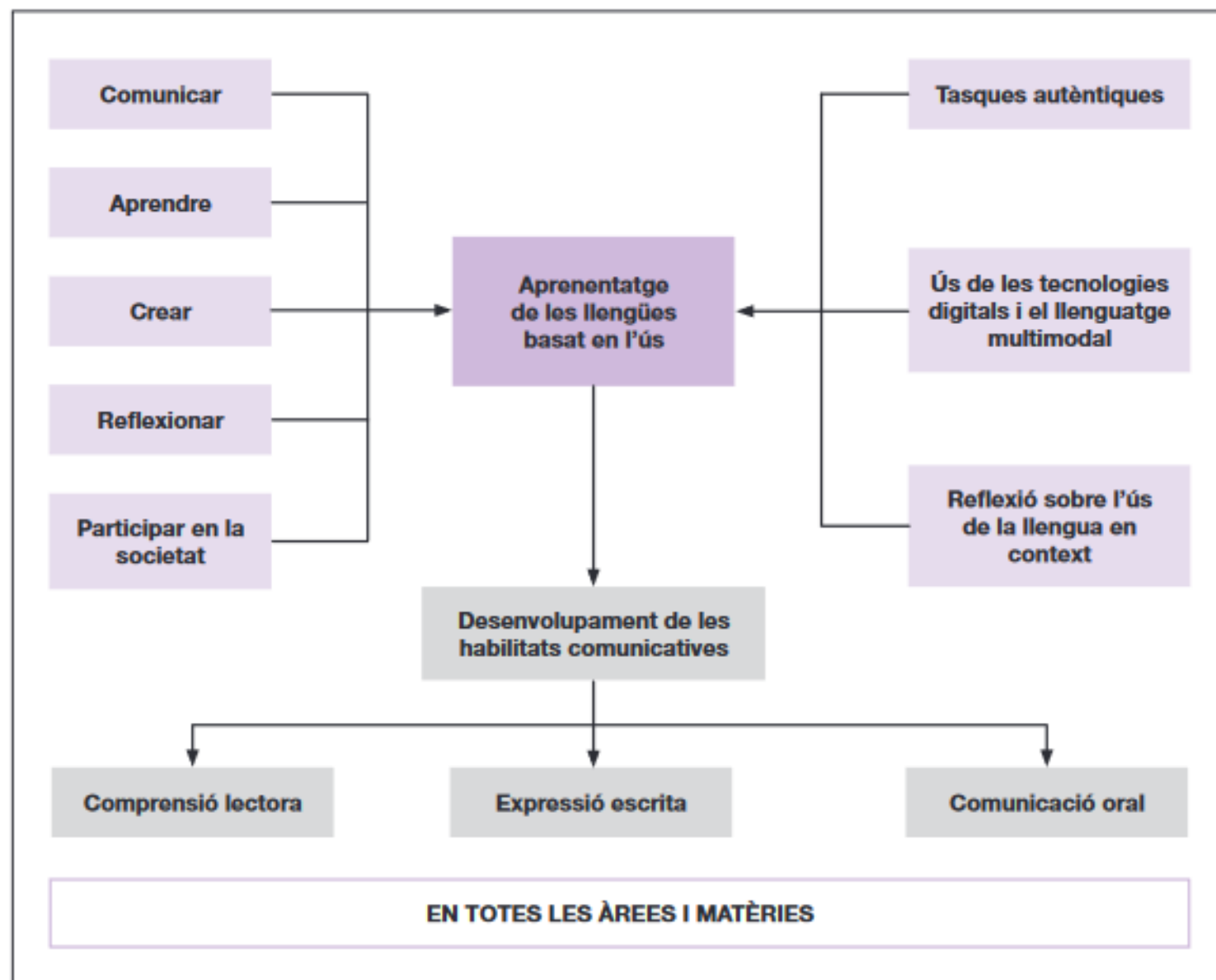
El model lingüístic del sistema educatiu de Catalunya

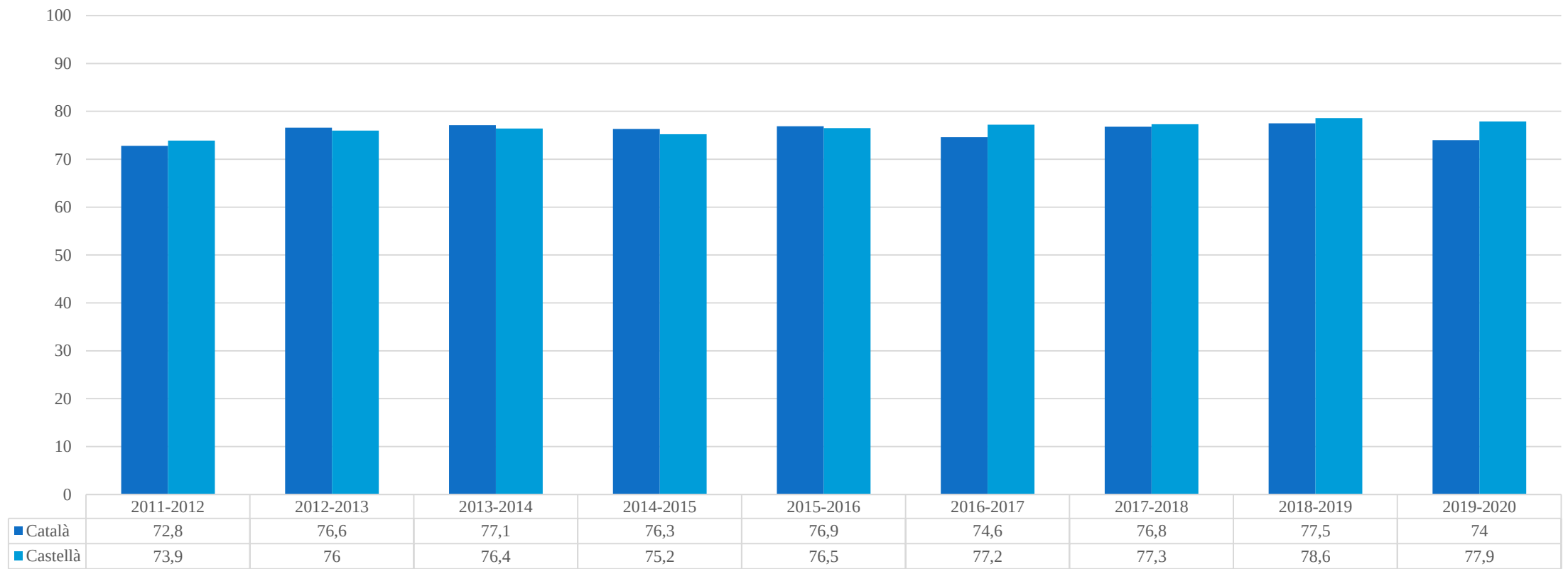
L'aprenentatge i l'ús
de les llengües en un
context educatiu
multilingüe i multicultural

QUADRE 1. NIVELL DE LLENGUA

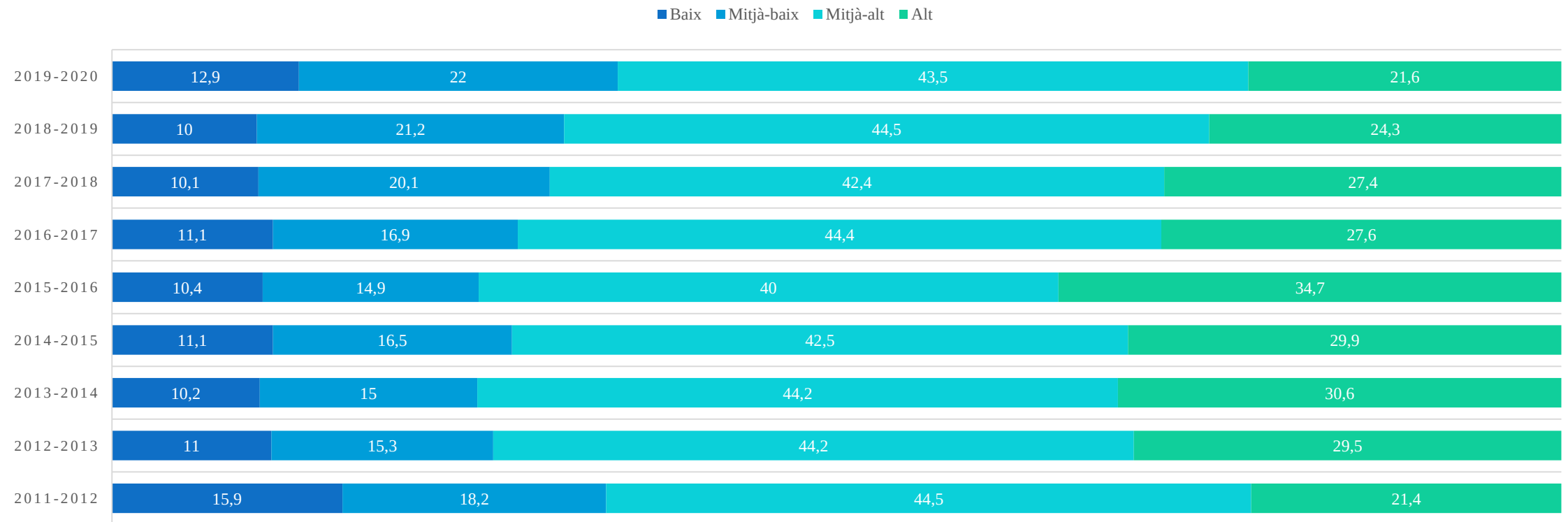
QUADRE 3. LA COMPETÈNCIA COMUNICATIVA

3. Dades: educació secundària

Mitjanes en llengua catalana, castellana de les Proves de Competències Bàsiques de 4t d'ESO
(Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu 2020)

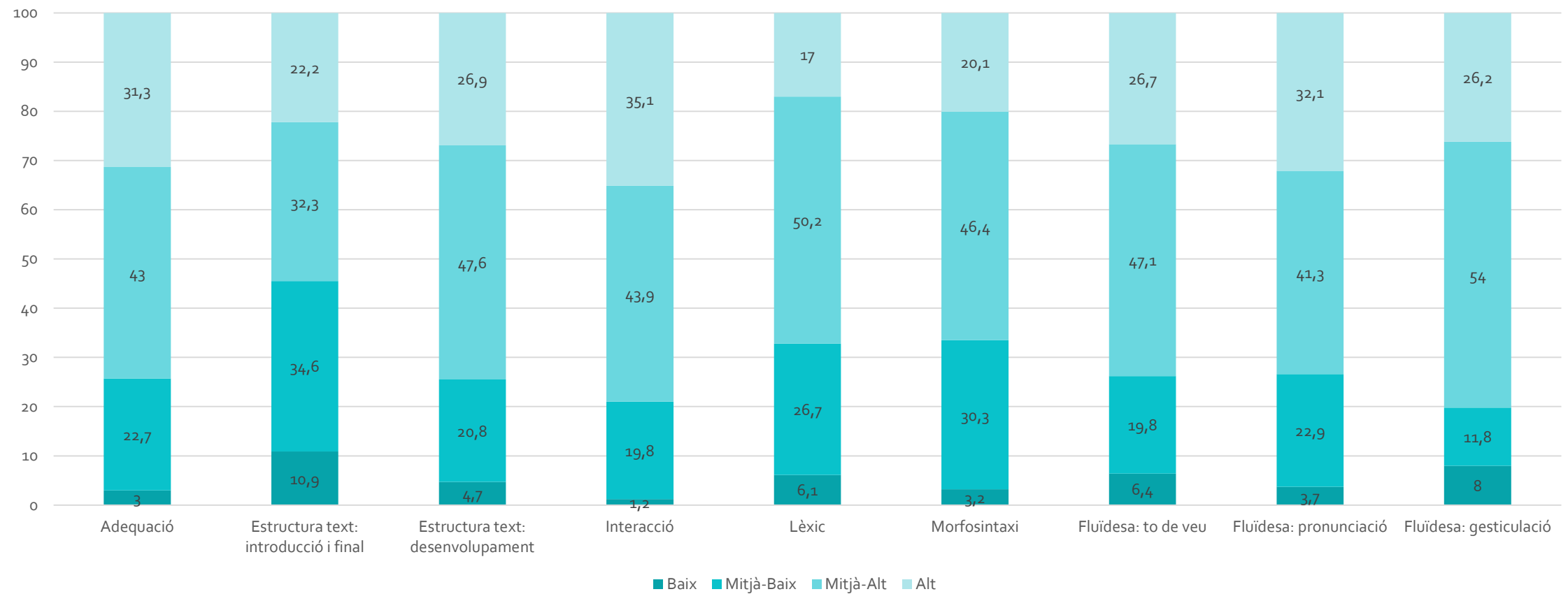
3. Dades: educació secundària

Evolució de la distribució dels alumnes per nivells de la prova de català de les Proves de Competències Bàsiques de 4t d'ESO
(Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu 2020)

3. Dades: educació secundària

Prova pilot de llengua oral (2019):

	Català	Castellà	Anglès
Mitjana competència pragmàtica i sociolingüística	73'2	73'5	66'1
Mitjana competència lingüística	72'7	73'9	65'4
Mitjana total	72'9	73'7	65'7

3. Dades: educació secundària

Percentatges de distribució de l'alumnat en tots els ítems de la rúbrica per nivells. Llengua catalana (oral). (Font: Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu 2019: 53)

3. Dades: educació secundària

Estudi de Vila, Comajoan, Illamola i Sendra (2021):

Projecte RESOL:

- *Resocialització i llengües: els efectes lingüístics del pas de l'educació primària a secundària en contextos plurilingües* (RESOL) (HUM2006-05860/FILO)
- *Resocialització lingüística en l'educació secundària* (RESOLSEC) (FFI2009-09968).

Longitudinalitat: 6è de primària, 1r d'ESO i 4t d'ESO

Prova conversacional:

- Interactiva
- 10-15 minuts
- Contextualitzada i informal
- Objectiu: vendre un animal

3. Dades: educació secundària

Estudi de Vila, Comajoan, Illamola i Sendra (2021):

81 informants de Manlleu i Mataró (sense al·loglots)

Estudi de la competència observada en situació experimental

Preguntes de recerca:

- Quin nivell de competència oral en llengua catalana aconseguixen els alumnes de 4t d'ESO?
- Quines diferències hi ha entre la competència lingüística i la competència retòrica?
- I de castellà?
- Com afecta la llengua inicial de l'alumne i l'entorn sociolingüístic el nivell de català i castellà?

Competència lingüística

	CRITERIS		DESCRIPTORS	INDICADORS
A	Morfosintaxi	12	Manté un domini gramatical i fa servir una morfosintaxi variada.	- Construeix frases elaborades: alterna entre coordinació/juxtaposició i subordinació. - Comença, desenvolupa i acaba les frases: pràcticament no fa anacoluts. - Es toleren les característiques morfosintàctiques pròpies de l'oral no formal (ex.: <i>hi han, insisteix en parlar, va di'ls-hi, l'home que li van comprar...</i>). - Es toleren alguns errors (ocurrències) de morfosintaxi (ex.: 1 ocurrència de <i>tenir que</i> i 1 ocurrència de <i>lis dic</i>), però no pas els errors tipus.
		11		
		10		
	Pronunciació	12	Té una pronunciació clara i comprensible.	- Fa servir el sistema fonològic de la llengua catalana de manera sistemàtica: neutralització vocàlica, sonorització consonàntica... - Es toleren les pronunciacions col·loquials (ex.: <i>prò, xixanta...</i>) i el ieisme. - Es toleren alguns errors (ocurrències) de pronunciació (ex.: 1 ocurrència de s sorda en lloc de sonora i 1 ocurrència de pronunciació incorrecta de vocals), però no pas els errors tipus.
		11		
		10		
	Lèxic	12	Fa servir un lèxic ric, variat i precís per al desenvolupament de la tasca.	- Fa servir noms variats i precisos per dur a terme la tasca (els noms dels animals, el seu hàbitat, els aliments...) i no ha de parar a pensar-los. - Fa servir adjectius variats i precisos per dur a terme la tasca (descriure els animals i la seva cura). - Fa servir verbs variats i precisos per dur a terme la tasca (ex.: a l'hora de donar consells sobre com cuidar els animals). - Es toleren alguns errors (ocurrències) de lèxic (ex.: 1 ocurrència de <i>jaula</i> i 1 de <i>sacar</i>), però no pas els errors tipus.
		11		
		10		
B	Morfosintaxi	9	Demostra un grau bastant alt de domini gramatical en morfosintaxi tot i que tot i que fa alguns errors de manera sistemàtica.	- Construeix frases elaborades i variades tot i que fa alguns anacoluts. - Comet fins a 2 errors tipus morfosintàctics (ex.: diu majoritàriament <i>tenir que</i> i <i>lis dic</i> en comptes de les formes genuïnes).
		8		
		7		
	Pronunciació	9	Té una pronunciació clara i comprensible, tot i que fa alguns errors de manera sistemàtica.	- Fa servir el sistema fonològic de la llengua catalana, encara que no del tot sistemàticament. - Comet fins a 2 errors tipus de pronunciació (ex.: no sonoritza la majoria de les s de plural i no neutralitza les o àtones la majoria de vegades [alerta amb els trets dialectals!]).
		8		
		7		
	Lèxic	9	Fa servir un lèxic suficient per dur a terme la tasca, tot i que fa alguns errors de manera sistemàtica.	- Fa servir els noms adequats per dur a terme la tasca, encara que pot ser que n'hagi de pensar algun. - Fa servir adjectius adequats, encara que alguns no són gaire precisos ni variats per
		8		

Competència retòrica

	CRITERIS		DESCRIPTORS	INDICADORS
A	Assoliment de la tasca	12	Es representa la tasca de manera sostinguda.	- Adopta el rol de venedor, entén el rol de comprador, es representa el destinatari. - Describe amb solvència els animals, sap argumentar i dona consells. - Adopta el rol i el registre de manera sostinguda durant tota la tasca. - Inventa informació de manera efectiva. - Adopta el registre adequat i de manera sostinguda.
		11		
		10		
	Interacció	12	Gestiona la interacció de manera adequada i sostinguda.	- Expandeix les intervencions de l'interlocutor i les pròpies. - Respon les preguntes amb eficàcia. - Inicia els torns de manera voluntària.
		11		
		10		
	Fluïdesa	12	Té un discurs fluid, natural i espontani per desenvolupar la tasca.	Quasi no fa pauses i si en fa són adequades segons la interacció durant la tasca i l'estil del parlant.
		11		
		10		
B	Assoliment de la tasca	9	Es representa parcialment la tasca.	- Adopta el rol de venedor, tot i que no ho fa manera sostinguda. No sempre entén el rol de comprador o no sempre es representa el destinatari. - Describe i argumenta, però amb poca solidesa i sense donar gaires consells. - Desenvolupa la tasca, encara que no del tot de manera sostinguda: - El registre no és sostingut durant tota la tasca
		8		
		7		
	Interacció	9	Gestiona la interacció de manera adequada, però mostra dependència de l'interlocutor.	- Es refia, en excés, de les preguntes de l'interlocutor. - No expandeix gaire les respostes més enllà de la informació de les fitxes.
		8		
		7		
	Fluïdesa	9	Té uns discurs fluid i natural, però no ho és de manera sostinguda.	- S'expressa amb fluïdesa però la velocitat no és l'adequada. - Fa algunes pauses excessivament llargues.
		8		
		7		
C	Assoliment de la tasca	6	Li costa representar-se la tasca.	- Li costa representar-se els rols de venedor, comprador i destinatari. - Es limita a descriure les característiques dels animals que hi ha a les fitxes, no argumenta amb solidesa ni dona consells. - Fa la tasca de manera repetitiva. - El discurs no avança gaire. - El registre no és adequat perquè és massa informal.
		5		
		4		
	Interacció	6	Depèn de l'interlocutor per gestionar la interacció	Es refia del tot de les preguntes de l'interlocutor i té dificultat per fer avançar el discurs
		5		

3. Dades: educació secundària

Estudi de Vila, Comajoan, Illamola i Sendra (2021):

Nivells alts de competència en totes dues llengües, lleugerament superior en castellà:

Tipus de competència	Mitjana	Desviació estàndard	Mínim	Màxim
Competència comunicativa en català	8,55	1,14	5,28	9,91
Competència comunicativa en castellà	8,92	0,93	5,69	10,0
Competència lingüística en català	8,49	1,03	5,83	9,81
Competència lingüística en castellà	9,02	0,78	6,11	10,0
Competència retòrica en català	8,61	1,46	4,35	10,0
Competència retòrica en castellà	8,81	1,23	5,28	10,0

3. Dades: educació secundària

Estudi de Vila, Comajoan, Illamola i Sendra (2021):

Segons la primera llengua:

Tipus de competència	L1 català	L1 cat.+cast.	L1 castellà
Competència comunicativa en català	9,09	8,32	8,08
Competència comunicativa en castellà	8,94	8,93	8,89
Competència lingüística en català	9,06	8,22	8,01
Competència lingüística en castellà	8,90	9,14	9,10
Competència retòrica en català	9,11	8,43	8,15
Competència retòrica en castellà	8,99	8,71	8,67

Segons l'entorn demolingüístic: resultats no significatius

3. Dades: educació secundària

Estudi de Vila, Comajoan, Illamola i Sendra (2021):

Alguns exemples lèxics i sintàctics:

- Canvi i caiguda de proposicions (ex.: *li pot ensenyar *a que li pugi per un braç; en cas *de que la granota...*),
- Ús de *lo* neutre abstractiu (ex.: **lo que passa*),
- Ús del *tenir que* com a perífrasi d'obligació,
- Castellanismes (tradicionals i estesos al català): *algo, puesto, bolso, medir* o *tamany*; (recents i menys estesos): *jaula, donar de menjar, saltamontes* o *agobiar*.

Fonètica:

- Ensordiments de fricatives alveolars (ex.: *trape[s]i* per *trape[z]i*, *ca[s]a* per *ca[z]a*) i postalveolars ([ʃ]ugar per [ʒ]ugar, *men[ʃ]ar* per *men[ʒ]ar*) i sonoritzacions (ex.: *pa[z]ejar*)
- No neutralització de les vocals (ex.: *h[e]xàg[o]n*)
- Canvis de l'obertura de les vocals (ex.: *v[e]rd*, *muss[o]l*)

3. Dades: educació secundària

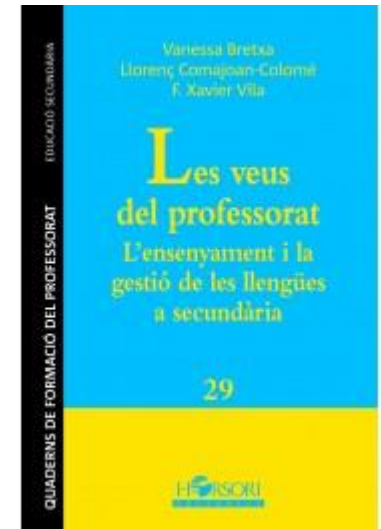
Estudi de Bretxa, Comajoan i Vila (2017):

Projecte Diversitat sociocultural i adquisició de l'autoconfiança lingüística en català i castellà (RecerCaixa)

Entrevistes a professors de secundària (40) de Manlleu, Mataró, Sant Joan Despí i Sant Just Desvern

Pregunta: Quin és el *nivell de llengua*?

- “En acabar 4t d'ESO, creus que els alumnes es poden expressar amb comoditat en català i castellà? Per què?”

3. Dades: educació secundària

Estudi de Bretxa,

Comajoan i Vila (2017):

1) Alumnat altament

bilingüitzat

1. Clar, en el dia a dia jo sobretot parlo amb els alumnes en català, i el nivell de català dels alumnes de quart d'ESO és un nivell molt bo, no hi veig cap gran problema. I el nivell de castellà evidentment també és molt bo, perquè és la seva llengua mare de la majoria d'ells. (Mataró, professora de llengua)
2. Jo crec que sí, sempre tenim aquell alumne que té unes mancances, que tu ja veus que... *Bueno*, un percentatge com a tot arreu, però sí, sí, sí, sí, jo crec que [...] tenen un bon nivell de llengües. (Sant Just Desvern, equip directiu)
3. Sí, sí, expressar-se, sí. De fet, quan fem els crèdits de síntesi, és quan en aquest cas podem comprovar, a part de les exposicions orals que fem, que se'n fan també en dues llengües, però en aquest tipus de treballs projectes, podem comprovar més l'expressió. I després, més endavant, al treball de recerca al batxillerat, quan han de fer una defensa oral, veiem que sí que hi ha competència. (Mataró, tutor 4t d'ESO)

3. Dades: educació secundària

Estudi de Bretxa, Comajoan i Vila (2017): amb alguna excepció

5. Hi ha alguns casos recalcitrants que no han incorporat el català i que et preguntes com és que aquests alumnes han estat escolaritzats sempre en català. No ho puc entendre. [...] Em pregunto com és possible que en un sistema d'immersió t'arribin nens que no saben parlar en català, que no saben llegir en català, que no saben escriure en català. Però gens. Ara mateix, a la classe que estic fent, tinc una nena que ve d'una escola que hi ha aquí a tocar que no és gens competent i ha nascut aquí. No ho sé, no sé per què passa això, no sé per què passa. (Mataró, professora de llengua)

3. Dades: educació secundària

Estudi de Bretxa, Comajoan i Vila (2017):

- 2) Diagnòstic controvertit:
6. En aquest centre? Sí, sí, i bé. Jo també porto el primer i el segon de Batxillerat, i tenim alumnes que s'expressen oralment d'una forma brutal. Són gent molt potent, tenen discurs, tenen recursos, tenen connectors, saben explicar-se bé. (Sant Just Desvern, professora de llengua)
 7. No, s'expressen fatal. Tenen un nivell de llengua horrorós, de nens de primària. En català oralment crec que sí, per escrit deixen molt que desitjar perquè fan moltes faltes. En castellà, ni oral ni escrit. S'expressen molt malament. Fan moltes catalanades, tant els és, per tenir 16 anys sembla que estiguis parlant amb nens de 10 anys. No tenen vocabulari, tenen molts problemes de comprensió lectora, quan llegeixen una cosa no l'entenen. A mi em preocupa molt el nivell de llengua que tenen. (Manlleu, professora de llengua)

3. Dades: educació secundària

Estudi de Bretxa, Comajoan i Vila (2017):

Habilitats amb més mancances:

- Expressió escrita: organitzar els textos i les idees, ortografia
- Vocabulari: “limitat, inadequat, poc intel·lectualitzat i poc genuí”. Pèrdua de frases fetes i expressions tradicionals.

3. Dades: educació secundària

- Sendra (en elaboració): entrevista a Olatz de Bilbao, coordinadora pedagògica de la Bressola

“La correcció [...] és bàsicament la que faries amb un alumne que t’arriba de nou, on la correcció és fonamental. Però sabem que el nostre context, ens fa que la correcció sigui a tots els nivells. **Entendre que la correcció pot ofendre és un error terrorífic i desprestigia la llengua. La desprestigia.** El català, en l’àmbit acadèmic, és la llengua que fem servir per fer una avaluació, per avançar, per fer un treball sobre X, he de dominar completament aquesta llengua. **I si el professorat no fem correcció, jo ja no sé què estem fent en aquesta vida.** Jo crec que hi ha aquesta cosa del complex, que ens està destrossant. Ens està destrossant. No podem treballar la llengua des del complex, perquè la destrosses. I està molt bé... Aquí ens passa molt, que de vegades es fa... hi ha una folklorització. Fem un acte de reivindicació lingüística i hi ha un cartell amb faltes. No pot ser. “No, però mira quina bona intenció que ho han fet en català”. No. No hi ha bona intenció. Si tu fas quelcom per la llengua, fes-la per la llengua. I si hi ha una falta es diu, es corregeix, i es fa bé, perquè amb bones intencions, si no hi ha dignificació, la llengua acabarà sent una cosa que no és útil, que no serveix. I això, a mi, em preocupa terroríficament.”

3. Dades: educació secundària

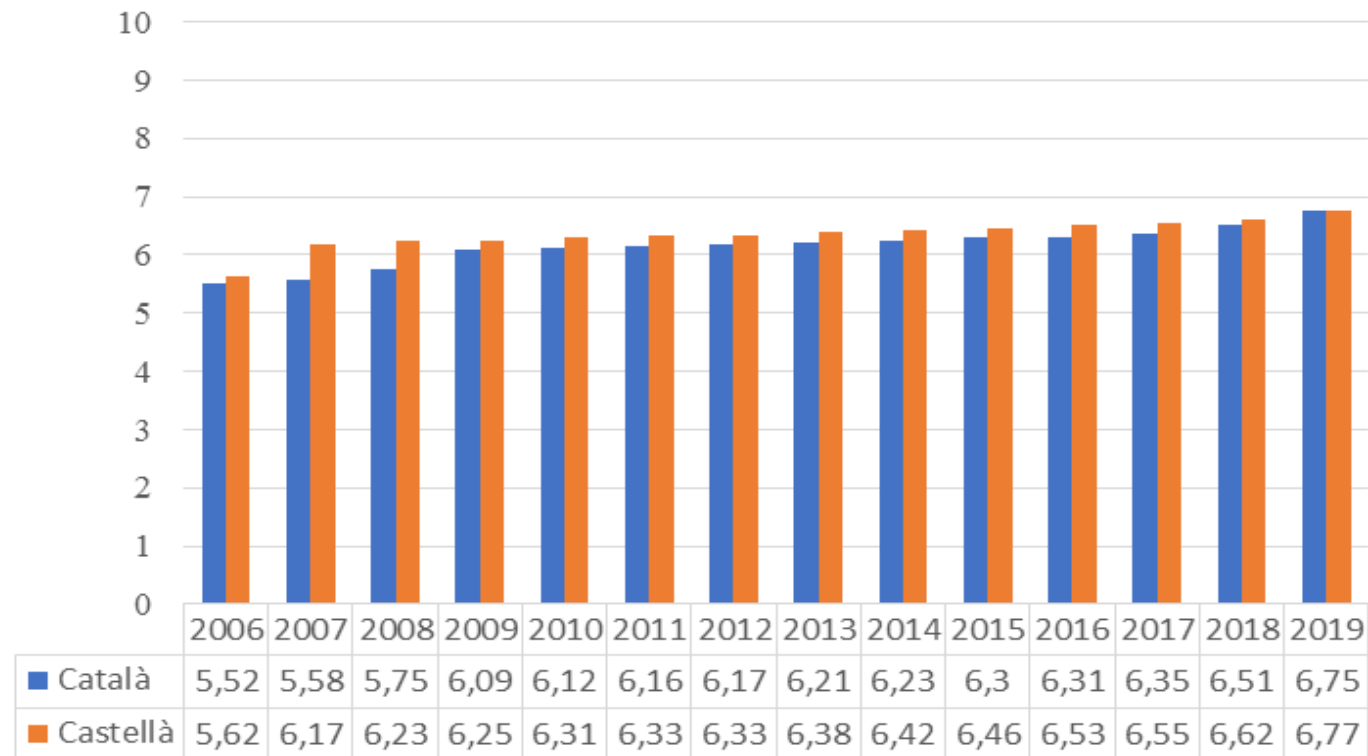
- Sendra (en elaboració):

Entrevista 6, Gràcia: “**Estàs obligat a aprovar tothom. Hi ha una pressió brutal per regalar les notes. Si et preocupa, et cremes**”.

Entrevista 9, Anoia: “Potser el que vaig fer el primer trimestre, com que el nivell era molt baix, doncs **vaig suspendre un terç de la classe, perquè el nivell era molt baix, considerava que tenien un nivell molt baix de llengua catalana. I l’equip directiu va considerar que no podia suspendre tanta gent. Em va... No podia suspendre un terç de la classe. I em van, diguem-ne, dir que canviés la manera d’avaluar i de tants per cents d’aprovats de cara al segon i tercer trimestre.**”

3. Dades: universitat

Proves d'accés a la universitat (Consell Interuniversitari de Catalunya 2019):

3. Dades: universitat

Bach i Bernal (2015): Estudi de les Proves d'Anivellament Lingüístic (PAL) que es fan als graus de Traducció i Interpretació i Llengües Aplicades.

- 70 ítems d'opció múltiple (ortografia i morfologia)
- Redacció

Resultats:

	test		redacció		
	supera	no supera	supera	no supera	
			0-4 errors	5-8 errors	9 o + errors
LA	55 (98,21 %)	1 (1,79 %)	12 (21,43 %)	20 (35,71 %)	24 (42,86 %)
TI	53 (85,48 %)	9 (14,51 %)	13 (20,96 %)	21 (33,87 %)	28 (45,16 %)

Taula 1. Superació de les PAL

àmbit	Nombre d'alumnes per tipus d'error		Errors totals	
	LA	TI	LA	TI
ortografia	24 (42,85 %)	37 (59,67 %)	42 (12,54 %)	72 (17,47 %)
morfologia	22 (39,26 %)	23 (37,09 %)	25 (7,46 %)	36 (8,73 %)
sintaxi	47 (83,93 %)	53 (91,93 %)	99 (29,55 %)	167 (40,53 %)
lèxic	12 (21,43 %)	22 (35,4 %)	12 (3,38 %)	38 (9,22 %)
puntuació	39 (69,64 %)	28 (45,16 %)	94 (28,06 %)	50 (12,13 %)
expressió	14 (25 %)	24 (38,70 %)	18 (5,37 %)	38 (9,2 %)
convencions	17 (30,36 %)	7 (11,29 %)	45 (13,43 %)	11 (2,65 %)
Total			335	412

Taula 2. Nombre d'errors per àmbits dels alumnes⁹

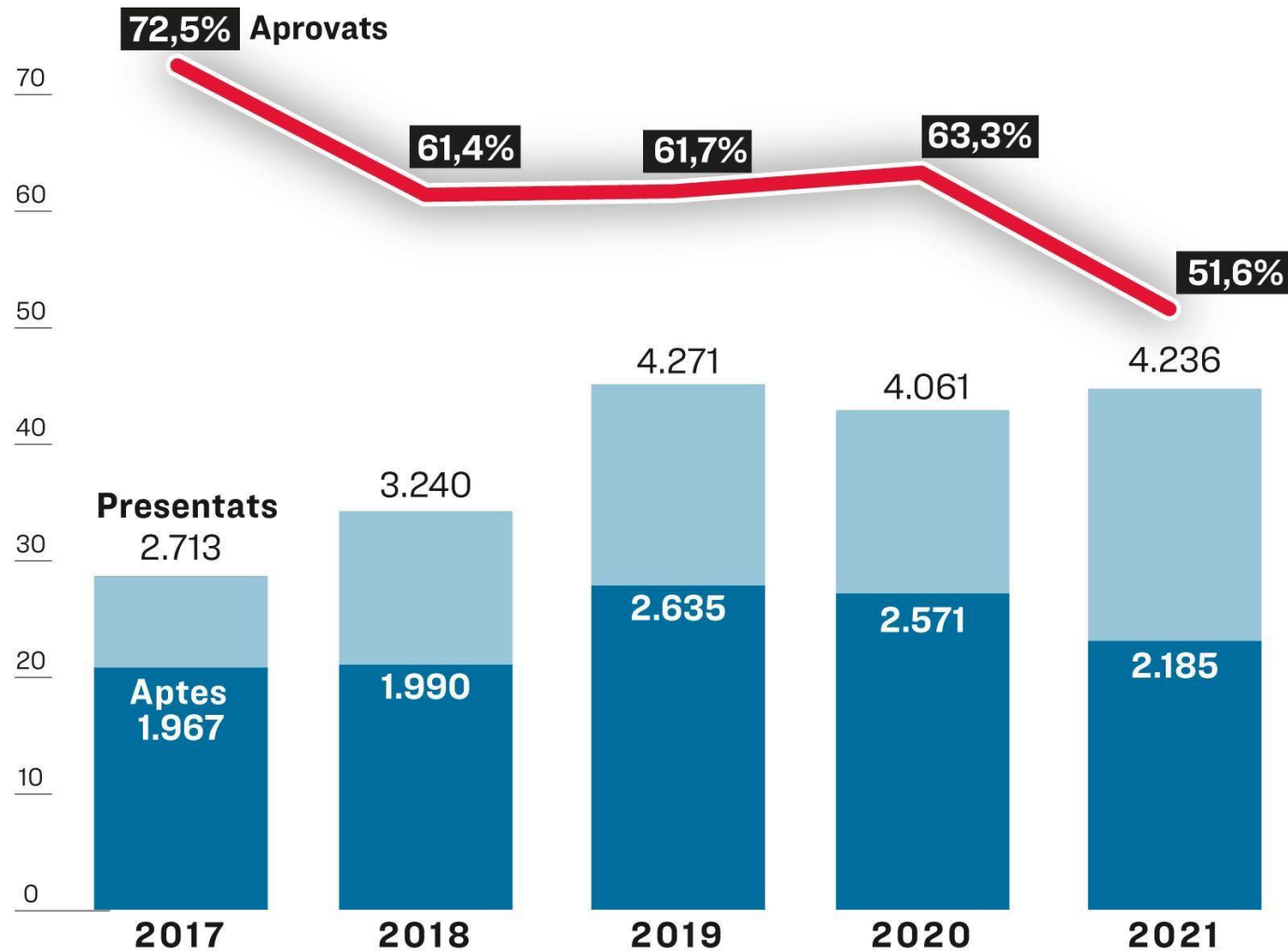
Font: Bach i Bernal (2015)

4. La formació de docents: mestres

- Debat sobre la competència lingüística dels futurs docents
- Fins al curs 2014-2015: es podia entrar als graus d'Educació Infantil i Primària havent suspès el català tant a l'ESO com a les PAU. Es demana un 4 com a nota mínima i un 5 de mitjana a les proves de català i castellà (un de cada 10 aspirants en queda fora)
- A partir del curs 2017-2018, Proves d'Aptitud Personal (PAP) per accedir als graus de magisteri
 - Prova de competència comunicativa i raonament crític (comprensió lectora, expressió escrita i domini del sistema lingüístic) + Prova de competència logicomatemàtica
 - Convocatòria 2019-2020: 63'3% d'aprovats. Convocatòria 2020-2021: 51'58% d'aprovats
 - Veus contra les proves PAP: "[Mestres, els primers ciutadans](#)" (Pagès i Riera, 2021)

PROVES D'APTITUD PERSONAL PER ALS MESTRES

Graus d'educació infantil i primària. Convocatòries ordinàries

Font: [Vicens, Laia \(2021\)](#)

4. La formació de docents: mestres

- A partir del curs 2019-2020, proves a l'inici de les carreres de magisteri i acompanyament dels Serveis Lingüístics
 - A l'inici: prova oral i escrita de coneixements lingüístics a tots els alumnes de 1r
 - La prova:
 - Coneixements gramaticals (opció múltiple): coneixements ortogràfics, gramaticals, morfosintàctics i lèxics
 - Expressió escrita (150 paraules): redactar un correu electrònic
 - Expressió oral (2 minuts): descripció de dues imatges i argumentació sobre quina de les dues opcions prefereixen
 - Expressió oral: llegir i completar oracions de manera oral i espontània
 - La prova serveix per situar l'alumne: nivell inferior al B2, nivell B2, nivell C1 (per obtenir el C1 cal aprovar tots 3 blocs)
 - Cursos i recursos de suport per arribar al C1

4. La formació de docents: mestres

- Resultats del primer any (URV): constatació que la gran majoria no tenia el C1 assolit, tot i tenir-lo legalment
- Resultats de la UIC el curs 2020-2021 (Valls, 2021): 16% C1, 42% B2 i 42% inferior a B2
- Aquesta baixa competència lingüística, però, no impedeix aprovar les altres assignatures de la carrera: 96'59% taxa mitjana de rendiment acadèmic a la UB vs. 69'93% de l'assignatura de llengua catalana (Valls, 2021)
- Poca formació en metodologies immersives
- Recerca en la formació inicial de mestres
 - Programa de Millora i Innovació de la Formació de Mestres (MIF), govern i universitats

4. La formació de docents: professors

- Professorat de català:
 - Accés al màster d'especialitats amb mancances de coneixements (Xarxa Vives, 2016; Pla, 2017; Feliu, 2016; Alturo i Soler, 2018)
 - Des d'aquest curs: prioritat per als titulats en Filologia Catalana, però augment de les places
- Resta d'especialitats:
 - Cap assignatura de llengua
 - Mancances ortogràfiques generalitzades
 - Mancances en l'expressió oral
 - Cap formació didàctica en tractament integrat de llengua i continguts en contextos multilingües

5. Docents en actiu

- Jubilació massiva de les primeres generacions
- Reducció de l'ús del català com a llengua vehicular entre primària i secundària (Bretxa i Vila, 2014)
- Poca consciència del paper del mestre com a referent lingüístic
- Poca diferenciació dels usos lingüístics professionals vs. usos lingüístics del carrer
- Poca consciència per part dels docents que no són de català

6. Conclusions

- El sistema aconsegueix bilingüitzar l'alumnat amb uns nivells raonablement bons
- Diversitat metodològica i de pràctiques docents > + complexitat
- El canvi cap a metodologies més horitzontals podria estar reduint l'exposició de l'alumnat al català (impacte en l'adquisició i la qualitat?)
- Qualitat lingüística: millorable en tots els aspectes, sembla que amb tendència negativa
- Seria necessari deixar d'acreditar automàticament el nivell C1 de català al final de la secundària obligatòria.
- Manca recerca sistemàtica en aquesta àrea. Recerca-acció?

6. Conclusions

- En la formació dels mestres i professors:
 - Incorporar a les PAP l'avaluació de les habilitats comunicatives orals (+empatia, +assertivitat...)
 - Fer un acompanyament dels alumnes perquè adquireixin totes les competències necessàries
 - Recuperar els cursos de llengua per a mestres
 - Aconseguir la complicitat dels professors de les altres matèries
 - Augmentar la presència de les assignatures de llengua i de contingut sociolingüístic als graus i màsters de magisteri

Gràcies per la vostra atenció!

Montserrat Sendra i Rovira (CUSC-UB)

montse.sendra@ub.edu